

In AGORA van december 1998 schreef Jan de Jonge een artikel over de ruimtelijke (on)mogelijkheden van kerken in Amsterdam Zuidoost. De Jonge meldde dat het bij de hedendaagse planning van wijken niet veel beter gaat: "in de uitbreidingsplannen voor Nieuw Sloten en IJburg komt zelfs geen vierkante meter kerkruimte voor".

Wat IJburg betreft is die uitspraak ver bezijden de waarheid betoogt Lia de Lange, programmamanager voor IJburg.

LIA DE LANGE*

De laatste maanden is er in kranten en vakbladen een discussie gaande over de kwaliteit van de huidige Nederlandse uitbreidingswijken, de wijken in het kader van de VINEX (Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra). Behalve de architectuur is vooral de monofunctionaliteit van die wijken punt van kritiek. Als een herhaling van de jaren zestig en zeventig zijn we in Nederland bezig een serie slaapwijken in een jasje van de negentiger jaren te ontwikkelen, vinden de critici. Deels is dat waar, maar het is niet terecht om alle VINEX-lokaties over één kam te scheren. Het is jammer dat niet iedereen zich goed informeert alvorens uitspraken te doen die domweg onjuist zijn. De uitspraak van De Jonge over de afwezigheid van kerkelijke ruimte in de plannen voor IJburg is een voorbeeld van onjuiste informatie. Want hoe is het in werkelijkheid gesteld met de ruimte voor religie in de IJburgse plannen?

RESERVERING

IJburg wordt een nieuwe Amsterdamse wijk met de omvang van een middelgrote gemeente; achttienduizend woningen met daarin vijfenviertigduizend inwoners plus bedrijven, kantoren, winkels en voorzieningen die samen zeventienduizend arbeidsplaatsen in de wijk zelf opleveren. Amsterdam wil van IJburg een stadswijk maken. Dat wil onder meer zeggen dat er compact gebouwd wordt (de gemiddelde woningdichtheid op IJburg is zestig woningen per hectare) en dat wonen, werken en recreëren zoveel mogelijk met elkaar gemengd worden. Voor IJburg is ervoor gekozen om op vier plekken ruimte-reserveringen te maken voor religie/levensbeschouwing. Die zijn uiteraard niet alleen bedoeld voor de christelijke godsdiensten, maar ook voor de Islam, het Boeddhisme, Hindoeïsme en meer westerse levensbeschouwelijke stromingen zoals bijvoorbeeld New Age. Waar dat mogelijk is, wordt geprobeerd om tot concrete plannen voor ker-

ken en andere religieuze ruimten te komen. Voor IJburg zijn de christelijke kerken het verst gevorderd in het formuleren van hun ruimte-behoefte. Vertegenwoordigers van de christelijke godsdiensten hebben de hoofden bij elkaar gestoken en een kerkelijke projectgroep IJburg in het leven geroepen. Die projectgroep heeft bij het projectbureau IJburg haar wensen op tafel gelegd. De christelijke godsdiensten willen een gezamenlijke kerk in het centrum van IJburg bouwen. In de eerste bouwfase (de eerste woningen worden in 2001 opgeleverd) willen van start gaan met een inloophuis en eventuele huur van schoolruimtes of buurthuizen voor grotere bijeenkomsten. De wensen van de kerken worden in de komende maanden vertaald in de programma's voor de verschillende deelgebieden van IJburg. Daarnaast heeft het gemeentelijk projectbureau IJburg onder tweeduizend van de veertienduizend huidige inschrijvers voor IJburg een enquête uitgezet waarin de behoefte aan allerlei voorzieningen wordt gepeild. Ook de deelname aan kerkelijke activiteiten is onderwerp van enquêtevragen. Het gemeentelijk projectbureau IJburg is samen met het stadsdeel Zeeburg, waar IJburg in de toekomst toe gaat behoren, actief in het leggen van contact met andere religieuze stromingen, zoals de Turkse en de Marokkaanse moslimorganisaties en de Pinkstergemeenten. We willen op die manier stimuleren dat er in een vroeg stadium over de mogelijkheden binnen IJburg wordt nagedacht, zodat de ruimte-behoefte beter beschreven en onderbouwd kan worden.

UITDAGING

IJburg wordt in een periode van circa vijftien jaar ontwikkeld. De Nota van Uitgangspunten is in 1996 vastgesteld, de laatste woning wordt rond 2010 opgeleverd. Wie weet welke be-

In IJburg is wel degelijk ruimte voor religie

hoefte er dan bestaat aan voetbalvelden, aan kinderopvang en aan watersportmogelijkheden? Wie weet hoe het gesteld is met de behoefte om kerkelijke ruimten te bezoeken onder de vijfenveertigduizend bewoners die nu nog niet bekend zijn? Uiteraard weet niemand dat precies, het is de uitdaging voor plannemakers om een wijk te maken die voldoet aan een deels niet ingevulde vraag. Religie is een

De Zweedse kerk.

deel van die onzekerheid. Lukt het niet op tijd concrete programma's voor de reserveringen te beschrijven, dan wordt bekeken in welke vorm en in welke mate de ruimte-reserveringen behouden moeten blijven.

Een van de uitgangspunten voor IJburg is dat er ruimten worden gemaakt die voor meer dan één soort gebruik geschikt zijn. Juist omdat we in vijftien jaar een wijk maken die de maatschappelijke veranderingen in de komende eeuw moet kunnen verdragen. Dus hogere benedenverdiepingen, zodat een woning in de toekomst ook als bedrijfs- of winkelruimte gebruikt kan worden. Schoolwoningen of bedrijfsruimten waar de leerlingenpiek in kan worden opgevangen en die vervolgens weer gebruikt kunnen worden voor andere activiteiten. Met die flexibiliteit kan ook de religieuze wereld in de toekomst zijn voordeel doen.

*Lia de Lange is programmamanager voor het niet-woonprogramma voor IJburg en werkt bij het gemeentelijk projectbureau IJburg.